

Jönköpings kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Alfred Dalinskolan
belägen i Jönköpings kommun

Tillsyn i Alfred Dalinskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Jönköpings kommun under hösten 2016. Alfred Dalinskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 6 och den 8 september 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Av Skolverkets statistik för läsåret 2015/16 framgår att 55,8 procent av eleverna uppnår kunskapskraven i alla ämnen. Andelen elever som uppnår minst betyget E i alla ämnen har det senaste åren sjunkit. Samma statistik visar att det genomsnittliga meritvärdet (17 ämnen) är 190,9 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet har legat relativt konstant de senaste fem åren. Uppdelat per kön visar Skolverkets statistik att flickornas resultat ligger 10 poäng högre än pojkarnas, dock har flickornas resultat försämrats något de senaste fem åren medan pojkarnas har förbättrats något.

Av Skolverkets statistik för läsåret 2014/15 avseende relationen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg framgår att 64,5 procent av eleverna får högre slutbetyg än resultat på nationella ämnesprov i ämnet matematik. Motsvarande siffra är i ämnet fysik 45,5 procent och i ämnet engelska 10,2.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2017-04-18
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2017-04-18
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-04-18
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen vid Alfred Dalinskolan visar att skolans arbete inom flera områden som granskats uppfyller skollagens krav. Till exempel är undervisningen i huvudsak strukturerad och lärarna arbetar för att ge eleverna ett aktivt lärarstöd. Skolan arbetar också för att eleverna ska känna sig trygga på skolan och ha studiero på lektionerna. Samtidigt visar tillsynen att Alfred Dalinskolan inte ger alla elever de extra anpassningar och det särskilda stöd elever har behov av och rätt till. Det finns många elever som är i behov av olika stödåtgärder som inte alls eller inte i tillräcklig grad får relevanta stödinsatser. Alfred Dalinskolan har under flera år haft låga kunskapsresultat med många elever som inte når kunskapskraven i alla ämnen. Huvudmannen och rektorn behöver därför se till att alla elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd får relevanta insatser för att nå så långt som möjligt i sin utveckling och i sitt lärande. Tillsynen visar vidare att Alfred Dalinskolan använder sig av ett kösystem som begränsar antalet pågående psykologiska utredningar som innebär att en utredning enligt ovan kan dröja i upp till ett år vilket enligt

Skolinspektionens bedömning inte lever upp till skollagens krav på skyndsamt utredning av elevernas behov av särskilt stöd.

Tillsynen visar även att rektorn inte alltid anmäler till huvudmannen när rektorn får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.

Slutligen visar tillsynen att den samlade elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande samt att Alfred Dalinskolans bibliotek inte används i den pedagogiska verksamheten för att stödja elevernas lärande.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Jönköpings kommun att **senast den 18 april 2017** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Jönköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att elever som behöver stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen får sådana anpassningar.
- Se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, även i de fall utredningar ska genomföras av psykolog.
- Se till att det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som utredningen visat behov av för att eleverna ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla elever som är i behov av stöd i form av extra anpassningar inte skyndsamt ges sådana anpassningar. Av utredningen framgår att en stor del av eleverna på Alfred Dalinskolan bedöms ha behov av extra anpassningar. Utredningen visar vidare att lärarna inte kan ge elever alla extra anpassningar som elever är i behov av och att rektorn inte heller säkerställer att elever ges de extra anpassningar de ska ha. Utredningen visar även att extra anpassningar ibland ges utifrån skolans ramar och resurser och inte alltid utifrån elevers behov.

Skolinspektionen bedömer vidare att elevernas behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt i de fall det behövs psykologisk utredning. Utredningen visar att det på Alfred Dalinskolan finns elever som väntar på psykologisk utredning och att den aktuella väntetiden för dessa elever varierar mellan en månad och ett år. Utredningen visar vidare att skolan använder sig av ett kösystem som begränsar antalet pågående psykologiska utredningar. Den omständigheten att en utredning enligt ovan kan vänta i upp till ett år medför enligt Skolinspektionens bedömning att skollagens krav på skyndsamt utredning av elevernas behov av särskilt stöd inte kan anses uppfyllt. Huvudmannens kompletterande uppgifter om att orsaken till begränsningarna beror på brister i kommunikationen mellan huvudmannen och skolan föranleder ingen annan bedömning.

Skolinspektionen bedömer vidare att elever i behov av särskilt stöd inte ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleverna ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Utredningen visar att de särskilda stödåtgärder som eleverna ges, och som skrivs in i deras åtgärdsprogram, inte alltid utgår från de behov eleverna har enligt stöd utredningarna utan istället anpassas utifrån vilka resurser och möjligheter skolan har av att ge sådana stödåtgärder. Att huvudmannen uppger, i samband med kommunikering av protokoll från tillsynsbesöket, att alla elever i behov av särskilt stöd utreds och har åtgärdsprogram föranleder inte någon annan bedömning.

Verksamheten uppfyller därför inte författningarnas krav i dessa delar.

Skolinspektionens utredning

Extra anpassningar

Intervjuade lärare berättar att många elever på skolan har behov av extra anpassningar. Lärare uppger att mentorerna ansvarar för att dokumentera alla extra anpassningar klassvis och att mentorernas dokumentation finns tillgänglig för skolans personal. Det är, enligt intervjuade lärare, lätt att skriva in extra anpassningar i dokumentet men det blir inte alltid av att eleverna i praktiken får de extra anpassningar som är planerade för dem. Om man tittar på antal F i betyg i samtliga ämnen, så förstår man att eleverna inte får tillräckligt med extra anpassningar, säger intervjuade lärare. Lärare uppger vidare att det är svårt att genomföra alla extra anpassningar i klassrummet eftersom skolan har många elever som inte når kunskapskraven och lärarna därför inte hinner ha koll på vilka elever som ska ges extra anpassningar. Det är, enligt lärare, normalt att det är mer än hälften av eleverna i en klass som är i behov av extra anpassningar.

Beslut

2016-11-29

7 (19)

Dnr 43 - 2015:8997

Intervjuade lärare uppger att de inte klarar av att nå alla dessa elever med de resurser och ramar som finns på skolan och att de inte räcker till som ensam lärare i klassrummet. Enligt intervjuade lärare ska elevhälsans representanter även kunna hjälpa till med att genomföra extra anpassningar, till exempel när en elev behöver göra muntligt prov, men det är enligt lärare inte så lätt att få den hjälpen.

Intervjuade lärare uppger att de inte skriver in sådana extra anpassningar som skolan inte kan erbjuda även om eleverna behöver stödet. Enligt lärare anpassar skolan åtgärder efter vad skolan har möjlighet att genomföra, inte efter elevens behov. Intervjuade lärare säger att de flera gånger har berättat för rektorn att de inte kan ge alla elever de extra anpassningar som eleverna behöver. En lärare uppger bland annat att ett sådant samtal med rektorn vid ett tillfälle ledde till en förändring. En annan lärare uppger att rektorn säger att de på skolan behöver organisera ett bättre schema för att kunna ge elever det stöd de behöver.

Representanter för elevhälsan säger att skolan har många elever med behov av extra anpassningar och särskilt stöd, men att de på skolan inte har resurser för att ge eleverna det stöd de behöver. Personalen i elevhälsan berättar att de inte känner till rutinerna för extra anpassningar men att specialpedagogen har kunskap om extra anpassningar på individnivå i de fall specialpedagogen varit involverad i arbetet.

Enligt rektorn har 40 procent av eleverna på Alfred Dalinskolan behov av extra anpassningar. Rektorn säger att det tar längre tid för lärarna att planera när det är så många elever som har extra anpassningar. Enligt rektorn har de på skolan ingen struktur för hur de ska arbeta med extra anpassningar och mentorerna arbetar med extra anpassningar olika väl. Rektorn uppger att de på skolan därför behöver arbeta mer med lärarna kring extra anpassningar så att alla elever som behöver extra anpassningar får det. Elevhälsan kan hjälpa till att genomföra extra anpassningar till exempel då en elev behöver muntligt prov berättar rektorn. Enligt rektorn försöker hon på olika sätt stötta lärare som till exempel upplever det problematiskt att genomföra extra anpassningar i undervisningen, till exempel har de under hösten 2016 skapat mindre undervisningsgrupper i årskurs 7.

Rektorn uppger att elever ges extra anpassningar utifrån skolans ramar då skolan inte får mer resurser oavsett hur många elever de har med behov av extra anpassningar. Enligt rektorn kan hon inte säkerställa att alla elever får de extra anpassningar de ska ha. Enligt rektorn är det ingen på skolan som har det övergripande ansvaret för extra anpassningar och skolan behöver enligt rektorn förtydliga rutinerna kring arbetet med extra anpassningar.

I svar, i samband med kommunicering av protokoll från tillsynsbesöket på Alfred Dalinskolan, uppger huvudmannen att skolledningen har en sammanställning av de extra anpassningar som finns. Rutinen är enligt huvudmannen under uppbyggnad och tidpunkter ska hittas för uppföljningar.

Skyndsamt utredning av elevers behov av särskilt stöd

Intervjuade lärare uppger att utredning av särskilt stöd fördröjs i de fall det behövs psykologisk utredning då det inte finns tillgång till skolpsykolog på skolan. På fråga om hur långa köerna är beträffande psykologiska utredningar uppger intervjuade lärare att det ibland går fort och ibland tar det sex månader.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att psykolog vid behov deltar i utredning av elever. Enligt elevhälsans representanter kan en utredning om särskilt stöd som omfattar psykologisk utredning ta lång tid. Elevhälsans representanter uppger även att skolan, enligt rutinerna, inte kan ha två psykologiska utredningar på gång samtidigt.

Rektorn uppger i intervjun att det kan variera hur lång tid psykologiska utredningar tar, men att de från skolenheten bara kan ha två psykologiska utredningar på gång enligt direktiv från huvudmannen. Rektorn säger att när en elev är utredd så skickar skolan in nästa, men enligt rektorn går de inte ut med den informationen till elevernas vårdnadshavare.

Huvudmannen uppger i kompletterande svar, daterat den 9 november 2016, att det finns två till tre elever på Alfred Dalinskolan som väntar på psykologisk utredning. Den aktuella väntetiden för dessa elever varierar mellan en månad och ett år enligt huvudmannen. Huvudmannen uppger också att genom brister i kommunikationen har Alfred Dalinskolan agerat utifrån en ordning tillbaka i tiden när det gäller kö till psykologiska utredningar. Psykolog från centrala elevhälsan, Barn-och elevhälsoenheten, finns idag knuten till respektive skolenhet och ingen reglering om begränsning av antal pågående psykologiska utredningar finns enligt huvudmannen.

Elever i behov av särskilt stöd ges sådant stöd

Lärare uppger att alla elever med stödbehov inte får det särskilda stöd som framgår av elevernas åtgärdsprogram. Enligt lärare skulle det behövas fler vuxna på skolan för att de ska ha möjlighet att ge alla elever i behov av särskilt stöd sådant stöd. Intervjuade lärare säger vidare att de inte skriver in det särskilda stöd eleverna behöver i åtgärdsprogram om skolan inte kan erbjuda det stödet.

Beslut

2016-11-29

9 (19)

Dnr 43 - 2015:8997

Lärare uppger till exempel att om en elev behöver enskild undervisning men inte kan få det stödet så kommer detta inte fram i kommunikationen med elev och vårdnadshavare, utan lärarna informerar istället om vilket stöd skolan kan erbjuda. Enligt lärare kan det även vara så att en elev behöver vuxenstöd under hela skoldagen men en sådan stödåtgärd skrivs inte in i åtgärdsprogrammet eftersom lärarna vet att skolan inte har möjlighet att genomföra åtgärden. Enligt lärarna anpassar skolan stödåtgärder efter skolans resurser och inte efter elevens behov.

Representanter för elevhälsan säger i intervjun att de på skolan ibland anpassar elevens åtgärdsprogram efter skolans organisation och resurser redan när de utfärdar åtgärdsprogram. Detta får enligt elevhälsans representanter till följd att alla elever inte alltid får särskilt stöd utifrån stödbehovet. Eftersom åtgärdsprogrammen inte motsvarar elevens behov så kan inte det särskilda stödet hjälpa säger elevhälsans representanter. Elevhälsans representanter uppger även att lärare inte hinner ge alla elever det särskilda stöd de ska ha, vilket till exempel innebär att en elev kan vara utan stöd en hel lektion. Enligt elevhälsans representanter har rektorn lyft problemet till huvudmannen och fått beskedet att det inte finns mer resurser.

Rektorn uppger i intervju att elever får det särskilda stöd som framgår av åtgärdsprogrammen och att specialpedagogen följer upp detta. Rektorn säger vidare att lärarna har svårigheter att hinna med arbetet med det särskilda stödet i det dagliga arbetet. Rektorn bekräftar lärarnas och elevhälsans uppgifter om att skolans stödinsatser ibland utgår mer från skolans organisation och resurser än från elevens behov av särskilt stöd. Enligt rektorn är det till exempel schemat som ibland styr vilken typ av särskilt stöd de kan ge till en elev. Det kan enligt rektorn även vara så att skolan inte kan ge elever de insatser som elever behöver, till exempel enskild undervisning. Enligt rektorn händer det därför att de inte skriver åtgärder i åtgärdsprogram som elever behöver stöd för. Rektorn säger vidare att hon har fått besked från huvudmannen att skolan inte får mer resurser och enligt rektorn får de därför anpassa skolans verksamhet efter det. Enligt rektorn kan det få till följd att särskilt stöd inte alltid ges utifrån elevens behov.

Huvudmannen uppger i kompletterande svar att alla elever som har behov av särskilt stöd utreds och att åtgärdsprogram upprättas efter att pedagogisk utredning gjorts.

Rättslig reglering

Av skollagen 3 kap. 5 a § framgår det att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, såvida inte annat följer av 3 kap. 8 § samma lag.

Av skollagen 3 kap. 8 § framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Av skollagen 3 kap 9 § framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Av skollagen 3 kap. 10 § framgår att det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns skäl att förlägga Jönköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studietrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Jönköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att rektorn gör en anmälan till huvudmannen när rektorn får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Utredningen visar, genom rektorns utsaga, att rektorn inte alltid anmäler till huvudmannen när rektorn får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Huvudmannen kan då inte utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta skäliga åtgärder. Skolinspektionen vill framhålla att anmälningskyldigheten omfattar alla situationer där elever anser att de har blivit utsatta för kränkande behandling.

Skolinspektionens utredning

Av Alfred Dalinskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2016/17, som Skolinspektionen tagit del av, framgår att skolan har rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling.

Av rutinerna framgår hur personalen ska agera vid misstanke om en elev utsatts för diskriminering eller kränkande behandling. Av rutinerna framgår även att rektorn har rapporteringsskyldighet till utbildningsförvaltningen.

Lärare uppger i intervju att all personal agerar när det händer något i verksamheten och att de på skolan har ett trygghetsteam som arbetar med kränkningsärenden. Enligt intervjuade lärare går trygghetsteamet varje vecka igenom de händelserapporter som kommer in.

Rektorn uppger i intervjun att hon inte skyndsamt anmäler kränkningar till huvudmannen. Detta får enligt rektorn till följd att kränkningar som sker på skolan inte blivit synliga för huvudmannen. Rektorn uppger att de på skolan upptäcker och åtgärdar kränkningar men att hon under läsåret 2015/16 inte har skickat in alla anmälningar till huvudmannen eftersom hon upplever att det är svårt att veta var gränsen går för en kränkande behandling.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns skäl att förelägga Jönköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktiövt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktiövt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Jönköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att den samlade elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Se till att skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Motivering till bedömning av brist

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skolinspektionen bedömning

Skolinspektionen bedömer att den samlade elevhälsan på Alfred Dalinskolan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. Såväl lärare som representanter för elevhälsan och rektorn uppger att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och det arbete som elevhälsans representanter ger exempel på avser främst åtgärdande insatser på förekommen anledning eller enskilda elevärenden. Verksamheten uppfyller därför inte författningarnas krav i denna del.

Skolinspektionens utredning

Enligt intervjuade lärare arbetar elevhälsan inte främst förebyggande och hälsofrämjande utan mest med enskilda elever eller som stöd i elevgrupper när något har hänt.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att elevhälsan inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Skolsköterskan, kuratorn, studie- och yrkesvägledaren samt skolans specialpedagoger träffas i genomsnitt varannan vecka i syfte att få kännedom om varandras arbete samt i

fortbildningssyfte, berättar elevhälsans representanter. Enligt elevhälsans representanter arbetar elevhälsan främst från fall till fall, när det händer något i verksamheten. Då går elevhälsans personal in och ser hur de kan arbeta på bästa sätt utifrån ett åtgärdande perspektiv, berättar representanter för elevhälsan, och ger som exempel att kan arbeta med en elevgrupp som varit stökig. Elevhälsans representanter berättar vidare att kuratorn bland annat arbetar för att stärka elevernas närvaro genom att vara ute bland eleverna och att skolsköterskan har hälsosamtal med eleverna. Vidare har studie- och yrkesvägledaren enskilda samtal för att stärka elevernas motivation, uppger representanter för elevhälsan. Enligt elevhälsans personal har rektorn inte gett dem något förebyggande uppdrag men skolan har ett pågående arbete med att ta fram en elevhälsoplan, av vilken det ska framgå hur elevhälsan ska arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande.

Rektorn uppger i intervju att skolan behöver utveckla det främjande arbetet och att tyngdpunkten för elevhälsans arbete inte är det förebyggande arbetet. Enligt rektorn är detta inte en resursfråga i första hand utan mer en fråga om hur elevhälsan ska organisera sitt arbete. Rektorn säger att det i nuläget inte finns någon tydlig plan för hur elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att hon behöver se till att elevhälsan fokuserar mindre på individnivå. I nuläget pågår därför, enligt rektorn, ett arbete för att utarbeta en elevhälsoplan för skolan där elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete ska framgå.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att för eleverna i grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Skolbiblioteket

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Alfred Dalinskolans skolbibliotek inte används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Utredningen visar att skolbiblioteket bara används i undervisningen i enstaka ämnen. Utredningen visar vidare att skolbiblioteket är stängt större delen av skoldagen vilket får till följd att elevernas möjlighet att använda skolbiblioteket är starkt begränsad. Eftersom eleverna inte har möjlighet att kontinuerligt använda skolbiblioteket som en del av utbildningen ingår biblioteket inte heller i skolans pedagogiska verksamhet och kan därmed inte fylla funktionen av att stödja eleverna i deras lärande. Att rektorn har för avsikt att anställa en kompletterande resurs så att

biblioteket kan ha längre öppettider förändrar inte Skolinspektionens bedömning eftersom såväl elever som lärare uppger att skolbiblioteket inte används i undervisningen. Verksamheten uppfyller således inte författningarnas krav i denna del.

Skolinspektionens utredning

Intervjuade elever säger att skolans bibliotek oftast är stängt eftersom det inte är någon vuxen där och att elever inte får vara i biblioteket utan någon vuxen eftersom det då blir stökigt. Enligt elever är biblioteket inte öppet då de behöver gå dit eller så har de lektion när skolbiblioteket är öppet. Enligt intervjuade elever måste de be en lärare öppna om de vill använda biblioteket. Några intervjuade elever uppger att lärare öppnar biblioteket för eleverna om lärare har tid. Några elever uppger att de är i biblioteket när de har håltimme. Eleverna i årskurs 8 och 9 uppger att de ibland använder biblioteket i ämnet svenska men inte i andra ämnen.

Lärare uppger i intervju att elever inte får vara i biblioteket själva och att de som lärare sällan har tid att vara i biblioteket med eleverna. Enligt lärare finns det några speciallösningar där några enstaka elever ibland får vara i biblioteket själva. Skolbiblioteket skulle behöva vara öppet, säger lärare, men det behöver vara någon vuxen där så att eleverna inte förstör. Några intervjuade lärare säger att de använder biblioteket i undervisningen till exempel då de lånar böcker i ämnet svenska. Andra lärare uppger att de inte använder skolbiblioteket i sitt ämne alls och säger att biblioteket inte är ett levande rum som är tillgängligt och öppet för eleverna.

Rektorn uppger i intervju att skolbiblioteket inte är öppet så mycket som de har tänkt på skolan vilket beror på att det har en begränsad bibliotekarietjänst. Biblioteket har, enligt rektorn, aldrig varit stängt eftersom det går att öppna biblioteket för elever. Enligt rektorn använder lärare biblioteket och ger som exempel att lärare går dit och lånar böcker. Rektorn uppger vidare att de inte vill att elever ska sitta i biblioteket själva. I kompletterande intervju med rektorn berättar rektorn att skolan under hösten 2016 ska komplettera med en resurs så att biblioteket kan vara öppet 20 timmar per vecka. När den personen börjar är det tänkt att lärare ska använda biblioteket mer, säger rektorn.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska elever i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel. Av proposition 2009/10:165 s. 284 framgår att

med skolbibliotek brukar vanligtvis avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns skäl att förelägga Jönköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivet lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Beslut

2016-11-29
17 (19)

Dnr 43 - 2015:8997

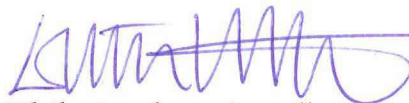
Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärrman
Beslutsfattare

Ulrika Lassborn Arntell
Föredragande/Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Alfred Dalinskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Alfred Dalinskolan

Alfred Dalinskolan är belägen i centrala Huskvarna. Skolan omfattar årskurserna 7-9 och har vid tillsynsbesöket totalt 450 elever. Skolan har förberedelseklass i årskurserna 7-9. Skolan har även musikprofil, vilket innebär att en klass i varje årskurs är en musikklass som följer en egen timplan.

Alfred Dalinskolan leds av en rektor och en biträdande rektor och lärarna är organiserade i tre årskursvisa arbetslag samt ett arbetslag för musikklasserna.